

Cele lekcji – wymagania ogólne

- pogłębienie rozumienia roli Kościoła w kształtowaniu życia społeczno-politycznego.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- definiuje pojęcie polityki;
- omawia podstawy zaangażowania się chrześcijan w kwestie społeczno-polityczne;
- uzasadnia potrzebę angażowania się świeckich w sprawy społeczne i polityczne w duchu Ewangelii;
- wskazuje niebezpieczeństwa uwikłania się wierzących w spory o charakterze politycznym i ideologicznym.

Wartości

- chrześcijańskie zaangażowanie w życie społeczno-polityczne;
- cnota miłości społecznej jako podstawa dla wszelkiej aktywności politycznej.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – barometr skojarzeń. Zadaniem uczniów będzie wskazanie, które pojęcia wywołują w nich pozytywne, a które negatywne skojarzenia (materiał 1). Nauczyciel na dwóch przeciwległych częściach tablicy rysuje znaki „+” i „-”. Jeśli przeczytane przez nauczyciela słowo kojarzy się pozytywnie, uczeń wskazuje ręką na znak „+”, jeśli negatywnie – na znak „-”. Nauczyciel może stanąć pomiędzy znakami „+” i „-”, wyznaczając granicę pozytywnych i negatywnych skojarzeń.

Następnie nauczyciel, odnosząc się do uzyskanych wyników, omawia z uczniami ćwiczenie. Pomocne mogą być pytania:

1. Dlaczego polityka / partia wywołują w nas pozytywne / negatywne skojarzenia?
2. Jaki jest związek między polityką a działalnością partii politycznych?
3. Czy Jezus wypowiadał się w kwestiach politycznych?
4. Jaka jest rola Kościoła w życiu politycznym?

Alternatywnie można skorzystać z fragmentu podręcznika (ramka *Listy, opinie*, s. 384) i poprosić uczniów o komentarz do umieszczonych tam danych oraz o ich własną ocenę zjawiska zaangażowania Kościoła w sprawy polityki.

Podsumowanie: człowiek jest nie tylko kimś indywidualnym, lecz także istotą społeczną i polityczną, która realizuje swoje życiowe powołanie wśród ludzi. Partie polityczne dążą do zmian w życiu społecznym. Sposób ich funkcjonowania, zaangażowanie ideologiczne, wykorzystywane metody wywierania wpływu, postawy ich członków często zniechęcają obywateli do twórczego angażowania się w sprawy swojej wspólnoty. Nauczanie Pana Jezusa przynosi wierzącym w Niego światło pozwalające wprowadzać wartości w świat życia politycznego.

Rozwinięcie tematu

Metoda – zoom. Nauczyciel zauważa, że prawdopodobnie każdy posiadacz smartfona korzystał podczas wykonywania zdjęć z funkcji *zoom*, pozwalającej spojrzeć na wybrany obiekt z bardzo bliska, ale także umożliwiającej ujęcie go z szerszej perspektywy. Zadaniem uczniów będzie przyjrzenie się kwestii zaangażowania się Kościoła w politykę w podobny sposób. W celu „przybliżenia” pracujący w grupach uczniowie proszeni są o odpowiedź na pytanie: „Co to jest...?”. Pierwsze pytanie brzmi: „Co to jest polityka?”. Odpowiedź jest zapisywana na kartce, po czym zadaje się kolejne pytanie przybliżające, ale tym razem uczniowie nawiązują do zapisanej odpowiedzi. Przykładowo, jeśli odpowiedź na pierwsze pytanie brzmiała: „Polityka to rodzaj troski o społeczność”, wówczas pytanie drugie może brzmieć: „Co to jest troska?” lub „Co to jest społeczność?”. Nauczyciel zachęca uczniów do „pięciokrotnego zoomu”, czyli zadania pięć razy pytania typu „Co to jest...?”, przybliżając rozumienie zagadnienia.

W celu „oddalenia” uczniowie są proszeni o odpowiedź na pytanie: „Dlaczego...?”. Pierwszym pytaniem jest: „Dlaczego Kościół powinien/nie powinien angażować się w politykę?” Tym razem zadaniem uczniów będzie pięciokrotne „oddalenie”, za każdym razem nawiązując do zapisanej wcześniej odpowiedzi. Ćwiczenie omawiane jest na forum. Nauczyciel na zakończenie powinien

odnieść się do pracy uczniów, skomentować odpowiedzi, które wymagają doprecyzowania lub korekty. Warto w tym miejscu posłużyć się fragmentem z podręcznika (ramka *Kościół naucza*, s. 387–388) dla ukazania ważnej funkcji, jaką powinni katolicy pełnić w życiu politycznym.

Podsumowanie: polityka w nauczaniu społecznym Kościoła jest jedną z najwznioślejszych form miłości, ponieważ jest to służba dla dobra wspólnego. Chrześcijanin nie żyje tylko dla siebie – ma obowiązek troski o dobro wspólne. Podstawą zaangażowania chrześcijan w życie polityczne jest żywa więź z Jezusem, która opiera się na miłości, nie zaś ideologia lub partyjna doktryna. Kościół jako wspólnota religijna nie jest podmiotem działań politycznych, a jego udział ma charakter pomocniczy. Szczególnym zadaniem wierzących świeckich jest angażowanie się w sprawy polityczne i społeczne w duchu Ewangelii, miłości, prawdy i sprawiedliwości. Kościół nie realizuje żadnych partyjnych interesów. Jego misją jest głoszenie Ewangelii i wspieranie wszystkich w budowaniu świata w oparciu o podstawowe wartości, tj.: ludzką godność, dobro wspólne, solidarność, sprawiedliwość, pomocniczość.

Zakończenie

Zdanie Pana Jezusa: „Oddajcie więc cesarowi to, co należy do cesarza, a Bogu to, co należy do Boga” ukazuje dwa wymiary ludzkiej egzystencji. Bez prawdziwej relacji z Bogiem życie społeczne łatwo przerodzić się może w walkę o wpływy i władzę. Często jest ona motywowana religijnie, lecz jest to jedynie pretekst uzasadniający działania niemające nic wspólnego z Bogiem. Wszystkie stany Kościoła, na miarę swojego powołania, wezwane są do odważnego odpowiadania na nowe wyzwania, jakie stawia współczesny świat. Rolą świeckich jest ożywianie duchem chrześcijańskim rzeczywistości doczesnej, a współpracując z innymi, powinni okazywać się autentycznymi świadkami i tymi, którzy wprowadzają pokój i sprawiedliwość.

Notatka

Kościół jako wspólnota religijna nie jest podmiotem działań politycznych, a jego udział ma charakter pomocniczy. Wypowiada się w kwestiach społeczno-politycznych, gdy domagają się tego podstawowe prawa osoby, dobro wspólne lub zbawienie dusz. Bezpośrednie zaangażowanie się w życie polityczne i społeczne należy do wiernych świeckich. Są oni pełnoprawnymi obywatelami państwa i powinni aktywnie działać na rzecz sprawiedliwości w życiu publicznym.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – doskonalenie umiejętności rozumienia i interpretacji tekstu;
- wiedza o społeczeństwie – państwo jako organizacja polityczna; relacje państwo – Kościół;
- filozofia – spór o naturę człowieka i społeczeństwa.

Inne możliwości realizacji

Metoda – burza pytań. Uczniowie zapoznają się z fragmentem encykliki Benedykta XVI *Deus caritas est* (załącznik 1) po czym, pracując w dwójkach, układają możliwie jak najwięcej pytań do poznanego tekstu. Następnie wyznaczona przez nauczyciela dwójka zadaje wybranej przez siebie parze pytanie i – co jest bardzo istotne – sprawdza poprawność udzielonej odpowiedzi. Uczniowie, którzy udzielili odpowiedzi, zadają swoje pytanie kolejnej dwójce itd. Nauczyciel powinien wyróżniać te pytania i odpowiedzi, które są szczególnie istotne dla omawianego zagadnienia.

Podsumowanie: sprawiedliwy porządek społeczeństwa i państwa jest centralnym zadaniem polityki. Kościół nie może i nie powinien podejmować walki politycznej, aby realizować jak najbardziej sprawiedliwe społeczeństwo. Jego udział ma charakter pomocniczy. Kościół zachęca świeckich do zaangażowania się w życie publiczne, społeczne i polityczne. Powinni być autentycznie wierzącymi katolikami, znającymi i uznającymi społeczną naukę Kościoła, potrafiącymi w sposób przekonujący wyrazić ją w sferze publicznej.